

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 18.9.2008
COM(2008) 553 окончателен

2008/0180 (CNS)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

относно защитата на животните по време на умъртвяване

(представена от Комисията)

{SEC(2008) 2424}

{SEC(2008) 2425}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Основания и цели на предложението

Техническите изисквания на Директива 93/119/ЕО относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване¹ никога не са били изменени, въпреки настъпилите промени в контекста.

Бяха въведени нови технологии, които обезсмислят някои стандарти. През 2004 г. и 2006 г. в две научни становища на Европейския орган за безопасност на храните се предлага директивата да бъде ревизирана. Едновременно с това Световната организация за здравеопазване на животните прие през 2005 г. две ръководства за хуманно отношение към животните при клане и умъртвяване, които водят до подобни заключения.

В общество ни нарасна загрижеността във връзка с хуманното отношение към животните. С приемането на серия от законодателни актове на ЕС относно безопасността на храните, в които се подчертават отговорностите на търговските субекти, се промени правната среда по отношение кланиците. С масовото умъртвяване по време на епидемии по животните се повдигнаха въпроси относно прилаганите методи за осъществяването му. През 2006 г. Комисията прие първия План за действие на Общността за защита и хуманно отношение към животните, с който се въвеждат нови понятия като показатели за хуманно отношение и референтни центрове за хуманно отношение към животните.

Бяха установени някои конкретни проблеми със законодателството на ЕС като липсата на хармонизирана методология за новите методи за зашеметяване, липсата на ясно определени отговорности на операторите, недостатъчната квалификация на персонала или незадоволителните условия за хуманно отношение към животните по време на умъртвяване с цел контрол на заболяванията.

В тази връзка настоящото предложение придава значима добавена стойност спрямо правното положение.

По-специално, чрез промяната на правния инструмент от директива на регламент, предложението осигурява възможност за унифицирано и едновременно прилагане, като се избягват тежестта и различията, произтичащи от националното транспониране. Регламентът е също така форма, която е подходяща за по-бързото прилагане на промените, настъпили в резултат на научно-техническия прогрес. Тази форма осигурява и единен набор от правила, който е по-осезаем и по-лесен за прилагане от операторите и търговските партньори на ЕС.

С приемането на подробни технически ръководства предложението осигурява на операторите по-голяма гъвкавост. Едновременно с това в него се изисква

---

¹ ОВ L 340, 31.12.1993 г., стр. 21.

операторите да се заемат сериозно с въпроса за хуманното отношение към животните (самоконтрол по отношение на процедурите за зашеметяване, стандартни оперативни процедури) и следователно предложението допринася за по-голямото прилагане на хуманно отношение към животните при клане.

Предложението цели също така разработването на механизми за обучение, базирани на сериозни научни изследвания (свидетелство за квалификация, референтен център), които да доведат до по-добро разбиране на хуманното отношение към животните и до включването му в ежедневните задачи на персонала, извършващ манипулации с животните, касапите и официалните инспектори.

Основните цели на предложението са следните:

1. По-добра защита на животните по време на клане или умъртвяване.
2. Стимулиране на иновациите в областта на техниките за зашеметяване и умъртвяване.
3. Осигуряване на равноправни условия за съответните оператори в рамките на вътрешния пазар.

Освен това, настоящото предложение ще бъде насочено към постигането на следните специфични цели:

1. Разработване на общ методологичен подход за насърчаване на новите методи за зашеметяване.
2. Осигуряване на по-добро интегриране на загрижеността във връзка с хуманното отношение към животните в производствения процес посредством изискването за стандартни оперативни процедури и за назначаване на служители, отговарящи за хуманното отношение към животните в кланиците.
3. Усъвършенстване на стандартите за изграждане и оборудване на кланици.
4. Увеличаване на степента на квалификация на съответните оператори и служители.
5. Подобряване на защитата на животните по време на операции по масово умъртвяване.

Общ контекст

Настоящото предложение ще замени Директива 93/119/ЕО относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване, която обхваща умъртвяването на селскостопански животни.

Всяка година близо 360 милиона свине, овце, кози и говеда, както и повече от четири милиарда птици се умъртвяват в кланиците на ЕС. Освен това, в европейската кожухарска индустрия се умъртвяват 25 милиона животни, а в

инкубаторите — 330 милиона едnodневни пилета. Контролът на заразните заболявания може също да наложи умъртвяването на милиони животни.

Спрямо поставените цели настоящото положение не е задоволително. Защитата на животните се прилага в различна степен в държавите-членки, като в някои случаи резултатите са много незадоволителни. Несъответствието между изискванията в държавите-членки по отношение на кланиците и производителите на оборудване за зашеметяване не им осигурява равноправни условия, независимо от това, че се съревновават с конкуренцията на световния пазар. Това положение не действа стимулиращо и за иновациите.

Действащи разпоредби в областта на предложението

Директива 93/119/ЕО ще бъде отменена, но обхватът на предложението ще се запази непроменен.

Съгласуваност с други политики и цели на Съюза

Не се прилага.

КОНСУЛТАЦИЯ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Консултация със заинтересованите страни

Методи за консултация, основни целеви сектори и общ профил на респондентите

През 2006 г. Комисията поръча провеждане на външно проучване на практиките при зашеметяване и на икономическите, социалните и екологичните последици от тях. В процеса на проучване бяха проведени консултации с основни заинтересовани страни като сдруженията на месната промишленост, компетентните органи и организациите за хуманно отношение към животните.

Комисията се свърза също така директно със заинтересованите страни и с научни, технически и правни специалисти по въпроси, свързани с различни аспекти на предложението. Консултациите започнаха през юли 2006 г. Инициативата беше популяризирана посредством представянето ѝ на промишлени форуми и в рамките на съответните консултативни комитети или групи на Комисията в периода 2006—2007 г.

Бяха създадени специални уебстраници за запознаване на обществеността с инициативата, които редовно се актуализираха. От декември 2007 г. до февруари 2008 г. действаше електронен адрес за кореспонденция и заинтересованите страни бяха поканени да представят вижданията си. През януари 2008 г. работна група представи инициативата на държавите-членки.

Обобщение на отговорите и на начина, по който са взети под внимание

Заинтересованите страни и държавите-членки се съгласиха с принципа за повишаване отговорността на операторите по отношение на хуманното отношение към животните. Заинтересованите страни приветстваха

предложението за регламент, вместо за директива, а сред държавите-членки съществуваше разногласие.

Въвеждането на изисквания за стандартни оперативни процедури (СОП) получи широка подкрепа; добре бе приета и идеята за назначаване на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните. Въпреки това, организациите за хуманно отношение към животните и някои държави-членки подчертаха необходимостта от запазване на препоръчителни изисквания. Други участници в консултациите изразиха загрижеността си относно СОП и назначаването на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, в малките кланици.

В светлината на проведените проучвания и консултации Комисията стигна до заключението, че докато в повечето кланици от голям мащаб в ЕС вече е наето лице, отговарящо за качествения контрол на месото (което е в състояние да съчетава надзираването на СОП с ролята на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните срещу минимално допълнително заплащане), настоящото положение в малките кланици е различно. Вследствие на това бе предвидена дерогация от изискването за назначаване на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, в съвсем малки кланици, тъй като пропорционалността на мярката не е съобразена с малкия брой заклани животни, както и за да се избегне евентуалното нарушаване на конкуренцията.

Всички консултирани страни се съгласиха, че е необходимо методите за зашеметяване да се определят по-добре.

Съгласиха се и с нуждата от политика за по-добри познания, тъй като в някои случаи официалните инспектори и операторите не разполагат с техническо съдействие. Всички подкрепиха идеята за издаване на свидетелство за квалификация. Принципът за национален референтен център бе посрещнат с по-смесени чувства. Държавите-членки изразиха притесненията си относно установяването на нова административна структура и възможните отражения върху бюджета.

Държавите-членки реагираха положително на идеята за по-голяма готовност и за отчетност във връзка с хуманното отношение към животните при умъртвяване с цел контрол на заболяванията. Някои държави-членки предпочитат да се придържат стриктно към международните ръководства, а други са привърженици на идеята за известна гъвкавост.

Горепосочените коментари бяха взети предвид по следния начин:

- a) Загрижеността във връзка с липсата на препоръчителни изисквания се преодолява чрез изискването за наличие на национален референтен център. Освен това, в предложението е включено задължението производителите на оборудване за зашеметяване да осигуряват указания за употребата на тяхното оборудване. Държавите-членки следва също така да разработят кодекси на добрите практики.

- б) Загрижеността във връзка с разходите за прилагане на новите стандарти за управление на инфраструктурата на кланиците се преодолява чрез установяването на преходен период за това изискване.
- в) Загрижеността във връзка с административните разходи за учредяването на национални референтни центрове се преодолява чрез изменения на изискванията посредством по-гъвкава структура.
- г) В отговор на загрижеността във връзка с административната тежест, свързана с назначаването на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, в предложението се предвижда възможността за отпускане на дерогация на малките кланици.
- д) В отговор на загрижеността във връзка с липсата на гъвкавост в контрола на заболяванията в предложението се предвижда дерогация, когато умъртвяването създава голяма опасност за здравето на хората или животните.

От 20.12.2007 г. до 20.2.2008 г. бе проведено открито допитване в Интернет. Комисията получи 10 отговора. Резултатите можете да намерите на следния уебсайт:

http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/slaughter_stakeholders_en.htm.

Събиране и използване на експертни становища

Засегнати научни/експертни области

Хуманно отношение към животните, безопасност на храните, здравеопазване на животните.

Използвана методология

Бяха разгледани редица референтни документи, и по-специално становищата на Европейския орган за безопасност на храните от 2004 г. и 2006 г., международни ръководства (Ръководства на МБЕ за клане и умъртвяване), национални законодателства в рамките на Общността и извън нея (САЩ, Обединеното кралство, Франция, Нова Зеландия и др.). Бяха взети под внимание всички доклади на Службата по хранителен и ветеринарен контрол, които представляват интерес, както и външното проучване, проведено за целите на оценката на въздействието.

Беше проведена консултация с няколко експерти (учени, консултанти или национални експерти), както и на заинтересованите страни: кланиците (кланици за червено месо и птицекланици), организацията на фермерите, ветеринарите, религиозните групи, организациите за защита на животните, производителите на оборудване за зашеметяване.

Основни консултирани организации/експерти

Anglia-Autoflow — производител на оборудване

Animals' Angels — организация за хуманно отношение към животните

AVEC — производство на птиче месо

AEN — асоциация на европейските инкубатори

Butina — производител на оборудване

CIWF — организация за хуманно отношение към животните

COPA-COGECA — селскостопански производители

EUROGROUP FOR ANIMALS — организация за хуманно отношение към животните

EPEXA — сдружение на европейските износители на разплодни яйца, едnodневни пилета и ярки

Сдружение на европейските животновъди, отглеждащи животни за добив на кожа

Федерация на ветеринарите в Европа

Сдружение на финландските животновъди, отглеждащи животни за добив на кожа

AFSSA — френска агенция за безопасност на храните

FNICGV — производство на червено месо

Humane Slaughter Association — организация за хуманно отношение към животните

IBC — международна конфедерация на месопроизводителите

OABA — организация за хуманно отношение към животните

PVE (Product Boards for Livestock, Meat and Eggs) — месопроизводство

Stork Food Systems — производител на оборудване

UECBV — производство на червено месо

Обобщение на получените и използвани становища

Не бе споменато за съществуване на потенциално сериозни опасности с необратими последствия. В становището си от 2004 г. учените от ЕОБХ представиха повече от двадесет технически препоръки. В предложението бяха включени следните препоръки на ЕОБХ:

- подходящо обучение на операторите, които се занимават със зашеметяване на животни;
- оборудване за зашеметяване с постоянен ток;

- система за регистриране на електрически параметри;
- система за регистриране на газови параметри;
- ограничаване употребата на непроникващ прихванат болт до малките агнета;
- няколко технически подобрения във връзка с линията за окачване на птици;
- прерязване на двете каротидни артерии при обезкръвяване;
- изискване за умъртвяване с газ на птиците (необратимо зашеметяване).

Някои препоръки не бяха включени в предложението, тъй като от оценката на въздействието стана ясно, че към настоящия момент те не са икономически жизнеспособни в ЕС. Такъв беше случаят по-специално със следните препоръки:

- постепенно премахване на употребата на въглероден диоксид при свинете и птиците;
- постепенно премахване на употребата на електрически ток във водна баня при птиците.

Други препоръки не са включени в предложението, тъй като се отнасят за параметри, които следва да бъдат част от мерки за прилагане.

Препоръките относно рибовъдството също не бяха включени в предложението поради необходимостта от допълнително научно становище и икономическа оценка в тази област.

Средства за осигуряване на обществен достъп до експертните съвети

Становищата на ЕОБХ и ръководствата на МБЕ са общественодостъпни на следните адреси:

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_home.htm

http://www.oie.int/eng/normes/mcode/en_titre_3.7.htm.

Оценка на въздействието

Предвидените основни варианти за политика се състоят в запазване на сегашното положение, дерегулиране, внасяне на технически изменения в директивата или реорганизиране на законодателството.

Разходите за клане представляват ограничена част от общите разходи за дейностите на кланиците (20%), но биха могли да засегнат тяхната конкурентоспособност. Кланиците подлежат на постоянна официална проверка по силата на законодателството относно безопасността на храните. С предложението не се въвеждат допълнителни изисквания за официални

проверки. Хуманното отношение към животните се отразява положително върху качеството на месото и трудовата безопасност. То има и положителна пазарна стойност. Не са установени значителни екологични последици.

При сравнение на предвидените основни варианти на политика става ясно, че реорганизирането на законодателството изглежда ще се окаже най-благоприятният избор.

По-конкретно, в оценката на въздействието се разследват посочените по-долу аспекти на реорганизирането на законодателството.

По отношение на разрешаването на нови методи за зашеметяване подходяща би била алтернативата за централизирана система, а една частично децентрализирана система би имала някои предимства, особено що се отнася до гъвкавостта и разходите.

По-доброто интегриране на хуманното отношение към животните в производствения процес със сигурност се отразява положително върху хуманното отношение към животните, трудовата безопасност и качеството на месото. Това би могло да се постигне посредством изискването за установяване на стандартни оперативни процедури (СОП) и/или назначаването на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните. Икономическите разходи и за двата варианта са ограничени, а кланиците, които вече са прилагали подобни мерки, оценяват икономическите ползи от тях.

В оценката на въздействието се посочва също така необходимостта от актуализиране на стандартите за инфраструктурата на кланиците. Това ще доведе до социални придобивки, а инвестиционните разходи могат да бъдат понижени, ако се предвиди разумен преходен период.

Изглежда, че подобряването на квалификацията на персонала, който се занимава с умъртвяване на животни, както и създаването на специална национална структура с цел оказване на техническо съдействие на служителите във връзка с хуманното отношение към животните, са два взаимодопълващи се подхода. Политиката във връзка с познанието е изключително ефикасна що се отнася до хуманното отношение към животните, гъвкава за промишлеността и положителна за персонала от социална гледна точка.

Накрая, във връзка с масовото умъртвяване на животни се посочва също така, че е по-голяма вероятността един гъвкав вариант да даде резултат, отколкото някой традиционен препоръчителен подход.

ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Резюме на предложеното действие

Предложението ще увеличи отговорността на операторите за хуманното отношение към животните. Това съответства на „хигиенния пакет“ — съвкупност от законодателни актове относно безопасността на храните, приети през 2004 г., с които операторите се задължават да интегрират безопасността на храните в дейността си и да демонстрират прилагането на процедури за тази

цел. Този подход е също така в съответствие с Плана за действие на Общността за защита и хуманно отношение към животните, въвел понятието за показателите за хуманно отношение към животните, които се определят по самите животни.

Предложението задължава персонала, извършващ манипулации с животните и/или клане, да притежава свидетелство за квалификация. Изискването ще се прилага за кланиците и при умъртвяване в рамките на животновъдството с цел добив на кожа.

Предложението ще изисква всяка държава-членка да учреди национален референтен център, който ще осигурява техническо съдействие на служителите, отговарящи за хуманното отношение към животните, при умъртвяване. Центърът ще изготвя техническа оценка за новите методи/оборудване за зашеметяване и новопостроените кланици и ще акредитира структури, издаващи свидетелства за квалификация във връзка с хуманното отношение към животните.

Предложението ще съдържа точни определения за методите за зашеметяване. То ще определи също така обща система за разрешаване на нови методи за зашеметяване.

Предложението ще гарантира прилагането на хуманно отношение към животните по време на всички етапи от процеса на умъртвяване с цел контрол на заболяванията. Това ще включва по-голяма готовност, а също така и специален надзор на хуманното отношение към животните и отчетност пред обществеността.

В съответствие с регламента за хигиената предложението разрешава клане за лична консумация (напр. в стопанства и дворове), при условие че се спазват общите изисквания на настоящия регламент, и по-специално предварителното зашеметяване.

Правно основание

Член 37 от Договора за създаване на Европейската общност.

Принцип на субсидиарност

Принципът на субсидиарност се прилага, тъй като предложението не попада в изключителната компетентност на Общността.

Целите на предложението не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки поради посочените по-долу причини.

Месото, кожата и другите продукти, свързани с умъртвяването на селскостопански животни, се търгуват на международните пазари. Оборудването за зашеметяване и фиксиране също се търгува извън националните граници. Несъответствието на стандартите за умъртвяване на животните в държавите-членки нарушава конкурентоспособността на кланиците, селскостопанските производители, инкубаторите и производителите на оборудване за зашеметяване.

Чрез действие на Общността целите на предложението ще бъдат постигнати по-добре поради посочените по-долу причини.

С продуктите, които са резултат от тези дейности, се търгува свободно в рамките на ЕС. Следователно действие на равнище ЕС ще има вероятно по-последователен ефект и ще постигне по-добре предложените цели.

Трудно е да се намерят показатели, отразяващи положението с целите на предложението по начин, който да не е сложен. Степента, в която се използват някои необратими методи за зашеметяване, изглежда ще бъде отражение на известно подобрение в хуманното отношение към птиците и свинете. Въпреки това, използването на методи за зашеметяване е повлияно също и от икономически фактори.

Обхватът на предложението се ограничава до умъртвяването на селскостопански животни. Тези дейности са хармонизирани в голяма степен посредством други законодателни актове на Общността.

Умъртвяването на домашни любимци или практикуването му като част от ловна дейност или спортни прояви не е включено в предложението и остава част от националните компетенции.

Предложението разрешава да се прилагат национални мерки, с което се изпълняват разпоредбите на Протокола за защита и хуманно отношение към животните, в който е посочена необходимостта от спазването на националните разпоредби относно религиозните обреди, културните традиции и регионалното наследство.

Поради това предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност.

Принцип на пропорционалност

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност поради следната(ите) причина(и):

Един регламент предоставя следните предимства:

- осигурява унифицирано и едновременно прилагане във всички държави-членки и предоставя възможност да се избегне тежестта от транспонирането както за държавите-членки, така и за Комисията;
- актуализирането на един регламент може по-бързо да бъде приложено; това е много подходящо за тази област, в която се наблюдава научно-технически прогрес;
- осигурява единен набор от правила, който е по-осезаем и по-лесен за прилагане от операторите и основните търговски партньори на ЕС.

Предложението няма финансово отражение за Общността. От оценката на въздействието стана ясно, че финансовите последици ще засегнат предимно операторите, които не са прилагали достатъчно действащите правила на ЕС. Освен това са определени преходни периоди за мерките във връзка с

инфраструктурата на кланиците, както и за да се вземат предвид служителите, които вече работят в кланиците. По отношение на изискването за назначаване на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, е предвидена дерогация и за малките кланици.

Икономическото проучване показва също така, че по-голямата част от операторите на кланици, които са прилагали мерките, посочени в предложението, считат разходите за относително приемливи, а промените – като цяло благоприятни за икономическата им дейност.

Избор на инструменти

Предлагани инструменти: регламент.

Други средства не биха били подходящи поради следната(ите) причина(и):

Необвързващите инструменти бяха отхвърлени единодушно от всички консултирани страни като самостоятелен инструмент за постигане на целите. Умъртвяването на животни е дейност, в която всички заинтересовани страни считат, че е необходимо да се установят равноправни условия за всички оператори и която трябва да подлежи на проверка от правителството.

Действащото законодателство на ЕС е директива и не осигурява достатъчна степен на хармонизиране.

ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Общността.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Симулация, пилотна фаза и преходен период

За предложението е имало или ще има преходен период.

Опростяване

Предложението предвижда опростяване на законодателството.

Вследствие на предложението за отмяна на действащата директива националното транспониране ще стане неприложимо. Освен това, по-доброто интегриране в законодателството за безопасност на храните ще улесни прилагането.

Отмяна на съществуващо законодателство

Приемането на предложението ще доведе до отмяна на съществуващо законодателство.

Европейско икономическо пространство

Предложеният акт засяга въпрос от значение за ЕИП и следователно обхватът му трябва да бъде разширен до Европейското икономическо пространство.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

относно защитата на животните по време на умъртвяване

(текст от значение за ЕИП)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 37 от него,

като взе предвид предложението на Комисията²,

като взе предвид становището на Европейския парламент³,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет⁴,

след консултации с Комитета на регионите⁵,

като има предвид, че:

- (1) Директива 93/119/ЕО на Съвета от 22 декември 1993 г. относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване⁶ определя общи минимални правила за защита на животните по време на клане или умъртвяване в Общността. От приемането си тази директива не е била съществено изменяна.
- (2) Умъртвяването на животни може да предизвика болка, уплаха, страх или други форми на страдание у животните дори и в условия, които са най-добри в техническо отношение. Някои операции, свързани с умъртвяването могат да бъдат стресиращи и всяка техника за зашеметяване притежава известни недостатъци. Операторите следва да предприемат необходимите мерки, за да се избегне болката и да се сведат до минимум уплахата и страданието на животните в процеса на клане или умъртвяване, като се вземат предвид най-добрите практики в тази област и разрешените съгласно настоящия регламент методи. Поради това следва да се счита, че болката, уплахата или страданието могат да бъдат избегнати, в случай че операторите нарушават някое от изискванията на настоящия регламент или прилагат разрешени практики, без да

---

² ОВ L xxx, xx.xx.xxxx г., стр. xx.

³ ОВ L xxx, xx.xx.xxxx г., стр. xx.

⁴ ОВ L xxx, xx.xx.xxxx г., стр. xx.

⁵ ОВ L xxx, xx.xx.xxxx г., стр. xx.

⁶ ОВ L 340, 31.12.1993 г., стр. 21. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1/2005 (ОВ L 3, 5.1.2005 г., стр. 1).

вземат предвид най-актуалните технологии, като причиняват на животните, случайно или умишлено, болка, уплаха или страдание.

- (3) Защитата на животните по време на клане или умъртвяване влиза в обхвата на законодателството на Общността от 1974 г., а с Директива 93/119/ЕО се затвърждава още повече. Въпреки това, между отделните държави-членки съществуват големи несъответствия в прилагането на тази директива и се отбелязват значителни тревоги и различия във връзка с хуманното отношение към животните, които могат да засегнат конкурентоспособността между операторите.
- (4) Хуманното отношение към животните е ценност на Общността, установена с Протокола относно закрилата и хуманното отношение към животните, приложен към Договора за създаване на Европейската общност⁷. Защитата на животните по време на клане или умъртвяване е обществен въпрос, който се отразява на поведението на потребителите по отношение на селскостопанските продукти. Освен това, по-добрата защита на животните по време на клане допринася за по-високото качество на месото и оказва непряко въздействие върху трудовата безопасност в кланиците.
- (5) Националното законодателство относно защитата на животните по време на клане или умъртвяване оказва въздействие върху конкуренцията и съответно върху функционирането на вътрешния пазар на селскостопански продукти. Необходимо е да се определят общи правила, за да се гарантира рационалното развитие на вътрешния пазар за тези продукти.
- (6) Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) прие две становища относно хуманното отношение към животните като аспект от основните системи за зашеметяване и умъртвяване на някои видове животни, а именно относно хуманното отношение към животните като аспект от основните системи за зашеметяване и умъртвяване на основните видове животни, отглеждани за търговски цели⁸ (2004 г.), и относно хуманното отношение към животните като аспект от основните системи за зашеметяване и умъртвяване на селскостопански елени, кози, зайци, щрауси, патици, гъски и пъдпъдци, отглеждани за търговски цели (2006 г.)⁹. Законодателството на общността в тази област следва да бъде актуализирано, за да бъдат взети предвид посочените научни становища. Препоръките за постепенно премахване на употребата на въглероден диоксид при свинете и птиците, както и за постепенно премахване на употребата на електрически ток във водна баня при птиците не бяха включени в предложението, тъй като от оценката на въздействието стана ясно, че към настоящия момент те не са икономически жизнеспособни в ЕС. Освен това, в настоящия регламент не следва да се включват други препоръки, тъй като те се отнасят за технически параметри, които следва да бъдат включени в мерките за изпълнение или кодексите на добрите практики. Препоръки относно рибовъдството не бяха включени в предложението поради необходимостта от допълнително научно становище и икономическа оценка в тази област.

---

⁷ ОВ С 340, 10.11.1997 г., стр. 110.

⁸ Бюлетин на ЕОБХ (2004) 45, стр. 1.

⁹ Бюлетин на ЕОБХ (2006) 326, стр. 1.

- (7) През 2007 г. Световната организация за здравеопазване на животните (МБЕ) прие Кодекса за здравеопазване на сухоземните животни, включващ ръководства за зашеметяването на животни и за умъртвяването на животни с цел контрол на заболяванията. Тези международни ръководства съдържат препоръки относно манипулациите, фиксирането, зашеметяването и обезкръвяването на животни в кланици и умъртвяването на животни при избухване на епидемии от заразни болести. Тези международни стандарти следва също да бъдат отразени в настоящия регламент.
- (8) От приемането на Директива 93/119/ЕО законодателството на Общността относно безопасността на храните, приложимо за кланиците, бе съществено изменено с приемането на Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно хигиената на храните¹⁰ и Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход¹¹. В посочените регламенти се подчертава отговорността на стопанските субекти от хранително-вкусовата промишленост за гарантиране безопасността на храните. Кланиците подлежат и на процедура за предварително одобрение, при която конструкцията, разположението и оборудването се проверяват от компетентния орган, за да се гарантира съответствието им с релевантните технически правила за безопасност на храните. Загрижеността във връзка с хуманното отношение към животните следва да се интегрира по-добре в кланиците, тяхната конструкция и разположение и използването в тях оборудване.
- (9) Официалните проверки в хранителната верига също бяха реорганизирани с приемането на Регламент (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно официалния контрол, провеждан с цел осигуряване на проверка на съответствието със законодателството в областта на фуражите и храните и правилата за опазване здравето на животните и хуманното отношение към животните¹² и Регламент (ЕО) № 854/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за определяне на специфичните правила за организирането на официален контрол върху продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация¹³.
- (10) Условието, при които се умъртвяват животните, отглеждани за селскостопански цели, се отразяват пряко или непряко върху пазара на храни, фуражи или други продукти, както и върху конкурентоспособността на засегнатите оператори. Поради това тези операции по умъртвяване са обхванати в законодателството на Общността. Въпреки това, традиционните селскостопански видове като коне, магарета, говеда, овце, кози или свине могат да се отглеждат и с друга цел, какъвто е случаят например с домашните любимци, църковите животни, животните, използвани за работа или при спортни прояви. Когато от

---

¹⁰ ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 1, поправена версия (ОВ L 226, 25.6.2004 г., стр. 3).

¹¹ ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 55, поправена версия (ОВ L 226, 25.6.2004 г., стр. 22). Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1243/2007 на Комисията (ОВ L 281, 25.10.2007 г., стр. 8).

¹² ОВ L 191, 28.5.2004 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 737/2008 на Комисията (ОВ L 201, 30.7.2008 г., стр. 29).

¹³ ОВ L 226, 25.6.2004 г., стр. 83. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 на Съвета (ОВ L 363, 20.12.2006 г., стр. 1).

умъртвяването на животни от такива видове се произвежда храна или други продукти, тези операции попадат в обхвата на настоящия регламент. Следователно умъртвяването на диви или заблудени животни за контрол на популацията не попада в обхвата на настоящия регламент.

- (11) За рибите са характерни съществени физиологични различия спрямо сухоземните животни и отглежданата в изкуствена среда риба се умъртвява в много различен контекст, по-специално що се отнася до процеса на проверка. Освен това, научните изследвания за зашеметяването на рибите са много по-малко напреднали от тези за другите селскостопански видове. Следва да бъдат установени отделни стандарти за защита на рибите при умъртвяване. Поради това разпоредбите, приложими за рибите, следва да се ограничат понастоящем до ключовия принцип. Чрез допълнителни инициативи следва да се обмислят законодателни или незаконодателни варианти, които могат да бъдат приложени от Общността въз основа на направена от Европейския орган за безопасност на храните научна оценка на риска относно зашеметяването и умъртвяването на риба, в която е отразено социалното, икономическото и административното въздействие.
- (12) Етичен дълг е продуктивните животни да се умъртвяват при жестока болка, когато не съществува икономически жизнеспособен начин за облекчаване на тази болка. В преобладаващите случаи животните могат да бъдат умъртвени, като се спазват съответните условия за хуманно отношение към тях. Въпреки това, при изключителни обстоятелства, като например инциденти в отдалечени райони, когато компетентният персонал и оборудването не могат да достигнат до животните, спазването на правилата за максимално хуманно отношение към животните би могло да удължи страданието им. Следователно е целесъобразно в интерес на животните спешното умъртвяване да бъде изключено от някои разпоредби на настоящия регламент.
- (13) Понякога е възможно животните да бъдат опасни за човешките същества, застрашвайки евентуално човешкото здраве, като причиняват сериозни вреди или предават заразни заболявания. Предотвратяването на тези опасности се осъществява обикновено чрез съответно фиксиране на животните, но е възможно при определени обстоятелства да се наложи умъртвяването на опасни животни, за да се прекратят тези опасности. В такива обстоятелства умъртвяването невинаги може да се осъществи в най-добри условия на хуманно отношение към животните поради спешността на положението. Ето защо е необходимо да се ползва дерогация от задължението за зашеметяване или незабавно умъртвяване на животните в тези случаи.
- (14) Ловните дейности протичат в контекст, за който са характерни условия за умъртвяване, твърде различни от прилаганите за селскостопанските животни, и ловът е предмет на специални законодателни актове. Следователно е целесъобразно умъртвяването по време на лов да бъде изключено от обхвата на настоящия регламент.
- (15) В Протокола относно закрилата и хуманното отношение към животните се подчертава необходимостта от спазването на законовите или административните разпоредби и на характерните за съответната държава-членка обичаи, свързани по-специално с религиозните обреди, културните традиции и регионалното

наследство, при формулирането и прилагането на политиките на Общността *inter alia* в областта на селското стопанство и вътрешния пазар. Следователно е целесъобразно културните мероприятия да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент, в случай че изискването за хуманно отношение към животните се отразява отрицателно върху самото естество на съответното мероприятие.

- (16) Освен това, културните традиции са свързани с наследен, установен или обичаен начин на мислене, действие или поведение, включващ в действителност понятието за нещо предадено или придобито от предшественик. Те способстват заздравяването на дълготрайните социални връзки между поколенията. Предвид че тези дейности не засягат пазара на животински продукти и не са продиктувани от производствени цели, е целесъобразно умъртвяването на животни по време на посочените мероприятия да бъде изключено от обхвата на настоящия регламент.
- (17) Клането на птици и зайцевидни за лична консумация не се практикува в мащаби, които има вероятност да засегнат конкурентоспособността на промишлените кланици. Също така, необходимите усилия на държавните органи за установяване и контрол на такива операции няма да бъдат пропорционални на потенциалните проблеми за разрешаване. Следователно е целесъобразно тези операции да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент.
- (18) С Директива 93/119/ЕО беше отпусната дерогация от зашеметяването на животни при ритуално клане. Тъй като разпоредбите на Общността, приложими към ритуалното клане, са транспонирани различно в зависимост от националния контекст и предвид че националните правила отчитат аспекти, които се простират отвъд целта на настоящия регламент, е важно дерогацията от зашеметяването на животните преди клане да се запази, като обаче се остави известна субсидиарност на всяка държава-членка. Вследствие на това настоящият регламент зачита свободата на религията и правото религията или убежденията да се изповядват чрез богослужение, обучение, религиозни обреди или ритуали съгласно член 10 от Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (19) Съществуват достатъчно научни доказателства за това, че гръбначните животни са чувствителни същества, които поради това следва да бъдат включени в обхвата на настоящия регламент. Влечугите и водните животни обаче не се отглеждат често в стопанства на Общността и следователно няма да бъде целесъобразно или пропорционално да бъдат включени в обхвата на регламента.
- (20) Много методи за умъртвяване са болезнени за животните. Ето защо е необходимо да се използва зашеметяване, за да може животните да изпаднат в безсъзнание и да изгубят чувствителността си преди или едновременно с умъртвяването. Степента на безсъзнание или липса на чувствителност у животното е сложна за определяне и трябва да се определя по научно одобрена методология. Следва обаче да се осъществява мониторинг по показатели, за да се определи ефикасността на процедурата в практически условия.
- (21) Мониторингът на ефикасността на зашеметяването се основава основно върху преценката за степента на съзнание и чувствителност на животните. Съзнанието

на животното се състои предимно в способността му да изпитва емоции и да контролира движенията, които извършва по собствена воля. Освен някои изключения като обездвижването чрез електричество или други видове изкуствено предизвикана парализа, може да се счита, че животното е в безсъзнание, когато смени естественото си изправено положение, не е будно и не показва признаци на положителни или отрицателни емоции като страх или възбуда. Чувствителността на животното се състои предимно в способността му да усеща болка. По принцип едно животно се счита за безчувствено, когато не демонстрира рефлексии или не реагира на стимули като звук, мирис, светлина или физически контакт.

- (22) На пазара редовно се разработват и предлагат нови методи за зашеметяване, за да бъдат посрещнати новите предизвикателства пред животновъдството и месопроизводството. Поради това е важно Общността да упълномощи Комисията да одобрява нови методи за зашеметяване, като същевременно запази еднаква и висока степен на защита на животните.
- (23) Необходимо е да има кодекси на добрите практики, за да може операторите и компетентните органи да разполагат с конкретна информация относно параметрите, които трябва да се използват, за да се осигури висока степен на защита на животните, като същевременно се запазят равноправните условия за операторите. Следователно е необходимо Общността да упълномощи Комисията да приема кодекси на добрите практики.
- (24) В зависимост от начина на прилагането им в процеса на клане или умъртвяване някои методи за зашеметяване могат да доведат до смърт, при която е избегната болката и са сведени до минимум уплахата или страданието на животните. Следователно не е необходимо да се разграничават обратими и необратими методи на зашеметяване.
- (25) Условията, при които се зашеметяват животните, и резултатите от това зашеметяване варират на практика поради много фактори. Поради това следва да се прави редовна оценка на резултатите от зашеметяването. С оглед на това операторите следва да създадат представителна извадка за проверка ефикасността на техните практики на зашеметяване, за която са взети предвид еднородността на групата от животни и други ключови фактори като използваното оборудване и участващия персонал.
- (26) Хуманното отношение към животните е силно повлияно от ежедневното управление на операциите, а надеждни резултати могат да бъдат постигнати единствено ако операторите разработят средства за мониторинг, за да определят ефекта, който предизвикват. Следователно трябва да се изградят стандартни оперативни процедури на всеки етап от производствения цикъл, които да се основават на риска. Те трябва да включват ясни цели, отговорни лица, начин на действие, измерими критерии за допустимост, както и процедури за мониторинг и регистрация.
- (27) Добре обучените и способни персонал обуславя по-добрите условия за третиране на животните. Уменията във връзка с хуманното отношение към животните се състоят в познаването на основните модели на поведение и на нуждите на съответните видове, както и на признаците, свидетелстващи за съзнание и

чувствителност. Те включват и технически умения във връзка с използваното оборудване за зашеметяване. Следователно е необходимо от персонала, който се занимава с умъртвяване на животни за консумация от човека, и персонала, надзираващ сезонното умъртвяване на животните, отглеждани за добив на кожа, да се изисква притежаването на свидетелство за квалификация във връзка с изпълняваните от него операции. Да се изисква обаче свидетелство за квалификация от останалия персонал, който се занимава с умъртвяване на животни, не би било пропорционално на поставените цели.

- (28) За персонала с няколкогодишен опит може да се счита, че притежава известни експертни умения. По отношение на този персонал в настоящия регламент следва да се предвиди преходен период за изискването за свидетелство за квалификация.
- (29) Оборудването за зашеметяване се разработва и проектира с оглед на ефективността му в конкретен контекст. Поради това производителите следва да предоставят на потребителите подробни указания относно условията, при които следва да се използва и поддържа оборудването, за да се осигури оптимално хуманно отношение към животните.
- (30) За да бъде ефикасно, оборудването за зашеметяване и фиксиране следва да се поддържа по съответния начин. Възможно е да се наложи някои части на оборудването, което се използва по интензивен начин, да бъдат заменени; поради корозия или други фактори на средата е възможно да намалее ефикасността и на оборудването, което се използва рядко. Също така някои видове оборудване се нуждаят от внимателно калибриране. Операторите следва да прилагат процедури за поддръжка на това оборудване.
- (31) При провал на процедурите за зашеметяване е възможно животните да изпитат страдание. Поради това в настоящия регламент следва да се предвиди наличието на подходящо резервно оборудване за зашеметяване, което да сведе до минимум болката, уплахата или страданието на животните.
- (32) В Регламент (ЕО) № 854/2004 е изложен списък с предприятия, от които е разрешено да се осъществява внос в Общността на посочените продукти с животински произход. Изложените в настоящия регламент общи и допълнителни разпоредби, приложими към кланиците, следва да бъдат взети предвид за целите на посочения списък.
- (33) Кланиците и използваното в тях оборудване са проектирани за определени категории животни и определен капацитет. Ако този капацитет бъде надхвърлен или ако оборудването не се използва по предназначение, това се отразява отрицателно върху хуманното отношение към животните. Поради това информацията във връзка с посочените аспекти следва да се предава на компетентните органи и да представлява част от процедурата за одобрение на кланици.
- (34) Подвижните кланици намаляват необходимостта от транспортиране на животните на дълги разстояния и по този начин могат да допринесат за запазване на хуманното отношение към животните. Въпреки това техническите ограничения за мобилните кланици се различават от тези за неподвижните

кланици и е възможно да се наложи съответно адаптиране на техническите правила. Поради това в настоящия регламент следва да се предвиди възможността за отпускане на дерогации за освобождаване на подвижните кланици от изискванията относно конструкцията, разположението и оборудването на кланиците.

- (35) В областта на конструкцията, разположението и оборудването на кланиците често се наблюдава научно-технически прогрес. Ето защо е важно Общността да упълномощи Комисията да изменя изискванията, приложими към конструкцията, разположението и оборудването на кланиците, като същевременно запазва еднаква и висока степен на защита на животните.
- (36) Необходимо е да се осигурят ръководства, за да може операторите и компетентните органи да разполагат със специфична информация относно конструкцията, разположението и оборудването на кланиците, за да се гарантира висока степен на защита на животните, като същевременно се запазят равноправни условия за операторите. Следователно е необходимо Общността да упълномощи Комисията да приема такива ръководства.
- (37) Умъртвяването без зашеметяване изисква гърлото да бъде прерязано по подходящ начин, позволяващ страданието да бъде сведено до минимум. Освен това е вероятно при животните, които не са фиксирани по механичен начин след прерязването, да се забави процесът на обезкръвяване, като това ненужно удължава страданието на животните. Ето защо животните, заклани без да бъдат зашеметени, следва да бъдат фиксирани самостоятелно.
- (38) В областта на манипулациите и фиксирането на животните често се наблюдава научно-технически прогрес. Ето защо е важно Общността да упълномощи Комисията да изменя изискванията, приложими към манипулациите и фиксирането на животните преди клане, като същевременно запазва еднаква и висока степен на защита на животните.
- (39) Необходимо е да се осигурят ръководства, за да може операторите и компетентните органи да разполагат със специфична информация относно манипулациите и фиксирането на животните преди клане, за да се гарантира висока степен на защита на животните, като същевременно се запазят равноправни условия за операторите. Следователно е необходимо Общността да упълномощи Комисията да приема такива ръководства.
- (40) Опитът на някои държави-членки показва, че назначаването на лице със специална квалификация като служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, с оглед координиране и прилагане на оперативните процедури за хуманно отношение към животните в кланиците е допринесло положително за хуманното отношение. Поради това посочената мярка следва да се прилага в рамките на Общността. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, следва да разполага с достатъчно власт и техническа квалификация, за да дава съответните насоки на персонала.
- (41) Малките кланици, които преобладават при преките продажби на храна на крайния потребител, не се нуждаят от сложна система на управление, за да изпълняват общите принципи на настоящия регламент. Следователно в тези

случаи изискването за наличие на служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, не е пропорционално на поставените цели и в настоящия регламент следва да се предвиди дерогация от това изискване за такива кланици.

- (42) Унищожаването на популацията често е свързано с управление на кризи, съпроводено от приоритети като здравеопазване на животните, обществено здравеопазване, околна среда или хуманно отношение към животните. Тъй като е важно правилата за хуманно отношение към животните да се спазват по време на всички етапи от процеса на унищожаване на популацията, е възможно при извънредни обстоятелства спазването на тези правила да застраши здравето на човека или да забави значително процеса на изкореняване на дадено заболяване, като по този начин изложи повече животни на заболяване и смърт.
- (43) Съответно на компетентните органи следва да бъде разрешено според случая да ползват дерогация от някои разпоредби на настоящия регламент, когато състоянието на здравето на животните изисква спешното умъртвяване на животните и/или когато не са налични подходящи алтернативни варианти, за да им бъде осигурено оптимално хуманно отношение. Тези дерогации обаче не следва да заместват подходящото планиране. За тази цел следва да се увеличи нивото на планиране, а хуманното отношение към животните следва да се интегрира по съответния начин в планове за действие в извънредни ситуации на заразни заболявания.
- (44) Съвременното оборудване за зашеметяване и фиксиране е все по-сложно и усъвършенствано и изисква специално умение и анализ. Поради това държавите-членки следва да учредят или да определят, в случай че вече съществува такъв, специален център за научно-техническо усъвършенстване като референтен център, към който да се обръщат служителите, когато оборудването или методите за зашеметяване на животни трябва да бъдат оценени.
- (45) Ефикасността на всеки метод за зашеметяване се основава на контрола на ключовите параметри и редовната му оценка. Следователно разработването на национални кодекси на добрите практики във връзка с хуманното отношение към животните за установяване на ключови параметри, показатели и процедури за мониторинг при умъртвяване на животни е от ключово значение за даване на подходящи насоки на операторите и компетентните органи по отношение на хуманното отношение към животните.
- (46) За изготвянето на такива кодекси са необходими научни знания, практически опит и постигане на компромис между заинтересованите страни. Ето защо тази задача следва да се изпълнява от референтен център или мрежа във всяка държава-членка, в сътрудничество със съответните заинтересовани страни.
- (47) Свидетелствата за квалификация следва да се издават по унифициран начин. Поради това структурите и субектите, издаващи свидетелства за квалификация, следва да бъдат акредитирани съгласно последователни стандарти и от един национален орган. Тази задача следва съответно да бъде възложена на референтния център.
- (48) Регламент (ЕО) № 882/2004 предвижда някои действия от страна на компетентния орган в случай на неспазване на условията, по-специално по

отношение на правилата за хуманно отношение. Съответно е необходимо единствено да се предвидят допълнителните действия, които трябва да бъдат предприети, които са специфични за настоящия регламент.

- (49) В Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните¹⁴ се предвижда ЕОБХ да способства за включването в мрежа на националните референтни центрове с цел улесняване на научното сътрудничество, обмяна на информация, разработване и изпълнение на съвместни проекти, обмяна на опит и на най-добри практики във връзка със законодателството в областта на храните. Тъй като хуманното отношение към животните попада в обхвата на Регламент (ЕО) № 178/2002, предвиденото в настоящия регламент включване на референтните центрове в мрежа е следователно важна задача, която ЕОБХ трябва да изпълнява и развива.
- (50) Издаването на свидетелства за квалификация и курсовете за обучение следва да бъдат унифицирани. Поради това в настоящия регламент следва да се определят задълженията на държавите-членки в тази връзка и условията, при които свидетелствата за квалификация ще се издават, прекратяват временно или отнемат.
- (51) Конструкцията, разположението и оборудването на кланиците изискват дългосрочно планиране и инвестиране. Съответно в настоящия регламент следва да се предвиди подходящ преходен период, който да даде възможност да се вземе предвид времето, необходимо на отрасъла да се адаптира към съответните изисквания, определени в настоящия регламент. По време на този период изискванията на Директива 93/119/ЕО, приложими за конструкцията, разположението и оборудването на кланиците, следва да продължат да се прилагат.
- (52) Държавите-членки следва да установят правила относно санкциите, приложими при нарушение на разпоредбите на настоящия регламент, и да гарантират тяхното прилагане. Посочените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
- (53) В съответствие с принципа на пропорционалност за постигането на основната цел за защита на животните по време на умъртвяване е необходимо и целесъобразно да се определят правила за умъртвяването на животни за производство на храни, вълна, кожа, кожухарска кожа или други продукти, както и за свързаните операции. В съответствие с член 5 от Договора настоящият регламент не надхвърля рамките на необходимото за постигане на поставените цели.
- (54) Следва да се приемат необходимите за прилагането на настоящия регламент мерки в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за

---

¹⁴ ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 202/2008 на Комисията (ОВ L 60, 5.3.2008 г., стр. 17).

установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията¹⁵,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Предмет, приложно поле и определения

Член 1

Предмет и приложно поле

1. Настоящият регламент определя правилата за умъртвяване на животни, отглеждани за производство на храни, вълна, кожи, кожухарски кожи или други продукти, както и за свързани операции.

Въпреки това, по отношение на рибите се прилага единствено член 3, параграф 1.

Глава II, с изключение на член 3, параграфи 1 и 2 от нея, глава III и глава IV, с изключение на член 16 от нея, не се прилагат в случаите на спешно умъртвяване и когато спазването на тези разпоредби би застрашило непосредствено и сериозно здравето и безопасността на човека.

2. Настоящият регламент не се прилага в следните случаи:

- а) при умъртвяване на животни:
  - i) по време на технически или научни експерименти, провеждани под надзора на компетентния орган;
  - ii) по време на ловни дейности;
  - iii) по време на културни или спортни прояви;
  - iv) от ветеринарен лекар в рамките на медицинската му практика.
- б) по отношение на птици и зайцевидни животни, заклани извън кланицата от техния собственик за собствена консумация.

Член 2

Определения

По смисъла на настоящия регламент се прилагат следните определения:

---

¹⁵ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

- а) „умъртвяване“ означава всеки умишлен процес, причиняващ смъртта на животно;
- б) „свързани операции“ означава операции като манипулации, настаняване, фиксиране, зашеметяване и обезкръвяване на животни, които се провеждат в рамките на тяхното умъртвяване и на мястото, където трябва да бъдат умъртвени;
- в) „животно“ означава всяко гръбначно животно, с изключение на влечуги и водни животни;
- г) „спешно умъртвяване“ означава умъртвяването на ранени или болни животни, които изпитват жестока болка или страдание, в случай че не съществува друга практическа възможност за намаляване на тази болка или страдание;
- д) „настаняване“ означава държането на животни в кошари, обори, навеси или открити терени във връзка с операциите на кланицата или като част от тях;
- е) „зашеметяване“ означава всеки умишлен процес, който причинява загуба на съзнанието и чувствителността, без да предизвиква болка, включително всеки процес, водещ до незабавна смърт;
- ж) „религиозен обред“ означава серия от действия, свързани с клане на животни, които се изискват от дадена религия, като напр. ислям или юдейство;
- з) „културни или спортни прояви“ означава прояви, свързани основно или предимно с установени дългогодишни културни традиции или спортни дейности, включващи състезания или друг вид надпревара, при които не се произвежда месо или други животински продукти или това производство е минимално за мащаба на мероприятияето като такова и не е значимо от икономическа гледна точка;
- и) „стандартни оперативни процедури“ означава набор от писмени указания, чиято цел е унифициране на изпълнението на конкретна функция или стандарт;
- й) „клане“ означава умъртвяване на животни за консумация от човека;
- к) „кланица“ означава всяко предприятие за клане на сухоземни животни;
- л) „оператор“ означава всяко физическо или юридическо лице, отговарящо за предприятие, което извършва дейности, попадащи в обхвата на настоящия регламент;
- м) „животни, отглеждани за добив на кожа“ означава бозайници, отглеждани главно за производство на кожа, като визони, порове, лисици, миещи мечки, южноамерикански гризачи и чинчили;
- н) „унищожаване на популацията“ означава процесът на умъртвяване на животни с оглед на общественото здраве, здравето на животните, хуманното отношение към животните или по екологични съображения, който се осъществява под надзора на компетентния орган;

- o) „птици“ означава селскостопански птици, включително птици, които не се считат за домашни, но се отглеждат като домашни животни, с изключение на щраусовите;
- п) „зайцевидни“ означава питомни и диви зайци.

ГЛАВА II

Общи изисквания

Член 3

Общи изисквания за умъртвяването и свързаните операции

1. По време на умъртвяването им и свързаните операции животните се предпазват от всяка болка, уплаха или стрес, които могат да бъдат избегнати.
2. За целите на параграф 1 операторите предприемат по-специално необходимите мерки, за да гарантират, че животните:
  - a) получават физическо удобство и защита, по-специално чрез поддържането им чисти, държането им при удобна за тях температура и предпазването им от падане или подхлъзване;
  - б) са защитени от нараняване или заболяване;
  - в) се третират и настаняват, като се взема предвид естественото им поведение;
  - г) не показват признаци на болка, страх, агресия или друг вид аномално поведение;
  - д) не страдат от дълготрайно лишаване от храна и вода;
  - е) са предпазени от опасно взаимодействие.
3. Съоръженията, използвани за умъртвяване и свързани операции, се проектират, конструират, поддържат и експлоатират в съответствие със задълженията, изложени в параграфи 1 и 2, при очакваните условия на дейност на съоръжението през годината.

Член 4

Методи за умъртвяване

1. Животните се умъртвяват единствено посредством метод, осигуряващ незабавна смърт, или след зашеметяване.

2. Чрез дерогация от параграф 1, когато такива методи са част от религиозни обреди, животните могат да бъдат умъртвени без предварително зашеметяване, при условие че умъртвяването се извършва в кланица.

Държавите-членки могат да вземат решение да не прилагат тази дерогация.

Член 5

Зашеметяване

1. Зашеметяването се извършва в съответствие с методите, изложени в приложение I.
2. Персоналът, отговарящ за зашеметяването, провежда редовни проверки, за да гарантира, че животните не показват признаци на съзнание или чувствителност в периода между края на процеса на зашеметяване и потвърждаването на смъртта.

Тези проверки се практикуват върху достатъчно представителна извадка от животни и честотата им се определя в зависимост от резултата от предходните проверки и от всички фактори, които е възможно да повлияят на ефективността на процеса на зашеметяване.

3. Приложение I може да бъде изменено в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2, с оглед отразяване на научно-техническия прогрес.

Въпреки това всички такива изменения трябва да гарантират хуманно отношение към животните, което е най-малкото равностойно на това при действащите методи съгласно научни доказателства, публикувани в подходящи специализирани издания, които са международно признати.

4. Кодексите на добрите практики на Общността относно методите, изложени в приложение I, могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2.

Член 6

Стандартни оперативни процедури

1. Умъртвяването на животни и свързаните операции се планират предварително и се провеждат в съответствие със стандартни оперативни процедури.
2. Операторите разработват и прилагат такива стандартни оперативни процедури, които позволяват да се гарантира, че умъртвяването и свързаните операции се провеждат в съответствие с член 3, параграф 1.

По отношение на зашеметяването в стандартните оперативни процедури:

- a) се отразяват препоръките на производителите;

- б) се определят посочените в глава I от приложение I ключови параметри за всеки прилаган метод на зашеметяване.
3. Стандартните оперативни процедури се предоставят на разположение на компетентния орган при поискване.

Член 7

Ниво и свидетелство за квалификация

1. Умъртвяването и свързаните операции се осъществяват единствено от лица със съответното ниво на квалификация за извършването им в съответствие с правилата, определени в настоящия регламент.
2. Следните кланични операции се извършват единствено от лица, притежаващи свидетелство за квалификация за тези операции съгласно член 18:
  - а) манипулации и грижа за животните, преди да бъдат фиксирани;
  - б) фиксиране на животните с цел зашеметяване или умъртвяване;
  - в) зашеметяване на животни;
  - г) оценка на ефективното зашеметяване;
  - д) окачване или повдигане на живи животни;
  - е) обезкръвяване на живи животни.
3. Умъртвяването на животни, отглеждани за добив на кожа, се надзирава от лице, притежаващо свидетелство за квалификация съгласно член 18, което съответства на всички операции, извършвани под негов надзор.

Член 8

Указания за употребата на оборудване за фиксиране и зашеметяване

Продуктите, които се търгуват или рекламират като оборудване за фиксиране или зашеметяване, не се пускат на пазара без съответните указания за употреба и поддръжка, по начин, осигуряващ оптимални условия за хуманно отношение към животните.

В посочените указания се уточняват по-специално:

- а) категориите или теглото на животните, за които е предназначена употребата на оборудването;
- б) препоръчителните параметри за употреба в различни обстоятелства, включително ключовите параметри, изложени в приложение I;

- в) по отношение на оборудването за зашеметяване — метод за мониторинг на ефикасността на оборудването във връзка със спазването на правилата, определени в настоящия регламент.

Настоящият член се прилага, когато една или повече от функциите на това оборудване се състоят във фиксиране или зашеметяване.

Член 9

Употреба на оборудване за фиксиране и зашеметяване

1. Всяко оборудване, използвано за фиксиране или умъртвяване, се експлоатира, поддържа и проверява от подходящо обучен персонал и в съответствие с указанията на производителя.
2. По време на кланичните операции на непосредствено разположение на място има подходящо помощно оборудване за зашеметяване, което се използва в случай на повреда на използваното първоначално оборудване за зашеметяване.

Член 10

Внос от трети страни

Изискванията, определени в глави II и III от настоящия регламент, са релевантни за целите на член 12, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 854/2004.

ГЛАВА III

Допълнителни изисквания по отношение на кланиците

Член 11

Конструкция, разположение и оборудване на кланиците

1. Конструкцията и разположението на кланиците и използваното в тях оборудване съответстват на правилата, изложени в приложение II.
2. За целите на настоящия регламент компетентният орган, посочен в член 4 от Регламент (ЕО) № 853/2004, одобрява за всяка кланица:
  - а) максималния капацитет на всяка кланична линия;
  - б) категорията и теглото на животните, за които може да се употребява наличното оборудване за фиксиране или зашеметяване;
  - в) максималния капацитет на всяко място за настаняване на еднокопитни животни и говеда, овце, кози и свине, и птици и зайцевидни.

3. В съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2, могат да се приемат:
  - а) дерогации от правилата, изложени в приложение II, по отношение на подвижните кланици;
  - б) изменения, необходими за адаптирането на приложение II с оглед отразяване на научно-техническия прогрес.
4. Насоки за прилагането на параграф 2 от настоящия член и на приложение II могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2.

Член 12

Манипулации и операции за фиксиране преди клане

1. Операторите гарантират спазването на оперативните правила за кланиците, изложени в приложение III.
2. Операторите осигуряват механично фиксиране на животните, умъртвявани, без да бъдат зашеметени.
3. Без да се засяга член 3, параграф 1, се забраняват следните методи за фиксиране:
  - а) окачване или повдигане на животните за лапите или крайниците;
  - б) механично стягане на крайниците или лапите на животните;
  - в) чупене на крайниците, рязане на сухожилията на крайниците или заслепяване на животните;
  - г) увреждане на гръбначния мозък, например с двуостър скалпел или с нож;
  - д) използването на електричество, което не води до зашеметяване или умъртвяване на животните в условия, които са под контрол, по-специално всяко използване на електричество, което не засяга мозъка.

Букви а) и б) не се прилагат за окачването на птици.

4. Приложение III може да бъде изменено в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2, с оглед отразяване на научно-техническия прогрес.
5. Инструкции за прилагането на правилата, изложени в приложение III, могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2.

Член 13

Мониторинг при клане

1. Операторите внедряват и прилагат съответните процедури за мониторинг, позволяващи да се провери и потвърди действителното зашеметяване на животните в периода между края на процеса на зашеметяване и потвърждаването на смъртта.
2. Процедурите за мониторинг, посочени в параграф 1, включват най-малко следното:
  - а) имената на лицата, отговарящи за процедурата за мониторинг;
  - б) показателите за улавяне на признаци за безсъзнание и за съзнание или чувствителност у животните, подложени на операции по умъртвяване в съответствие с член 4, параграф 1, или на признаци на живот у животните, подложени на кланични операции в съответствие с член 4, параграф 2, първа алинея;
  - в) критерии за допустимост във връзка с определянето на това дали резултатите от показателите, посочени в буква б), са задоволителни или не;
  - г) обстоятелствата и/или времето за провеждане на мониторинга;
  - д) броя животни във всяка извадка, която трябва да бъде проверена по време на мониторинга;
  - е) съответните процедури в случай на неизпълнение на критериите за допустимост, посочени в буква в), за гарантиране на преразглеждането на операциите по зашеметяване или умъртвяване с оглед установяване на причините за евентуалните недостатъци и на промените, които трябва да се внесат в тези операции.
3. При употреба на различно оборудване за зашеметяване се внедрява процедура за мониторинг за всяка кланична линия.
4. Честотата на проверките за извършване на мониторинг се определя, като се отчитат рискови фактори като промените във връзка с вида на животните, които са подложени на клане, или работния режим на персонала, и по начин, позволяващ постигането на резултати с висока степен на достоверност.
5. Кодексите на добрите практики на Общността относно процедурите за мониторинг в кланиците могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2.

Член 14

Служител, отговарящ за хуманното отношение към животните

1. Операторите назначават служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, за всяка кланица, чиято задача е да гарантира, че в същата кланица се спазват правилата, определени в настоящия регламент. Той/тя докладва

директно на оператора по въпросите, свързани с хуманното отношение към животните.

2. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, е подчинен пряко на оператора и неговият пост му позволява да изисква от персонала на клиниката да предприема всякакви оздравителни действия, необходими за гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент.
3. Отговорностите на служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, се определят в стандартните оперативни процедури на клиниката и се довеждат ефективно до знанието на съответния персонал.
4. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, притежава свидетелство за квалификация съгласно член 18, което обхваща всички операции, практикувани в клиниките, за които той/тя отговаря.
5. Параграфи 1 и 4 не се прилагат по отношение на клиники, в които годишно се колят по-малко от 1 000 животински единици бозайници или 150 000 единици птици.

ГЛАВА IV

Унищожаване на популацията и спешно умъртвяване

Член 15

Унищожаване на популацията

1. Компетентният орган и операторите, участващи в операция по унищожаване на популацията, изготвят план за действие с оглед гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент, преди началото на операцията.

В плановете за действие в извънредни ситуации, които се изискват съгласно законодателството на Общността в областта на здравето на животните, се включват по-специално планираните методи за умъртвяване и съответните стандартни оперативни процедури за гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент, които се основават на описаната в плана за действие в извънредни ситуации хипотеза относно размера и местоположението на предполагаемите огнища.
2. Компетентните органи и операторите, участващи в операции по унищожаване на популацията:
  - а) гарантират провеждането на тези операции в съответствие с плана за действие, посочен в параграф 1;
  - б) предприемат всякакви подходящи действия за запазване на възможно най-добри условия за хуманно отношение към животните.

3. За целите на настоящия член и при изключителни обстоятелства компетентният орган може да отпусна дерогации от една или повече от разпоредбите на настоящия регламент, в случай че според него съществува вероятност спазването им да застраши здравето на човека или да забави значително процеса на изкореняване на дадено заболяване.
4. В срок от една година, считано от датата, на която е приключила операцията по унищожаване на популацията, компетентният орган, посочен в параграф 1, представя на Комисията доклад за оценка на постигнатите резултати, който се предоставя на разположение на обществеността, по-специално в Интернет.
Посоченият доклад съдържа по-специално:
  - а) причините за унищожаването на популацията;
  - б) броя и видовете умъртвени животни;
  - в) приложените методи на зашеметяване и умъртвяване;
  - г) описание на срещнатите затруднения и, когато е уместно, намерените решения за облекчаване или свеждане до минимум на страданието на засегнатите животни;
  - д) всяка дерогация, отпусната в съответствие с параграф 3.
5. Насоките за подготовката и прилагането на планове за действие при унищожаване на популацията могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2.

Член 16

Спешно умъртвяване

В случай на спешно умъртвяване лицето, отговарящо за засегнатите животни, предприема всички необходими мерки за възможно най-скорошното им умъртвяване.

ГЛАВА V

Компетентен орган

Член 17

Референтни центрове

1. Всяка държава-членка определя национален референтен център (наричан по-долу „референтен център“) за изпълнение на следните задачи:

- a) предоставяне на научно-технически експертни становища във връзка с одобрението на кланиците;
  - б) извършване на оценка на новите методи за зашеметяване;
  - в) активно стимулиране на разработването от страна на операторите и другите заинтересовани страни на кодекси на добрите практики за прилагане на настоящия регламент, както и публикуването и разпространението на тези кодекси и мониторинга на тяхното прилагане;
  - г) разработване на ръководства, предназначени за компетентния орган, за целите на настоящия регламент;
  - д) акредитиране на структури и субекти за издаване на свидетелства за квалификация съгласно член 18;
  - е) водене на кореспонденция и сътрудничество с Комисията и другите референтни центрове с оглед обмен на научно-техническа информация и добри практики във връзка с прилагането на настоящия регламент.
2. В срок от една година от датата на влизане в сила на настоящия регламент държавите-членки представят подробна информация за техните референтни центрове на Комисията и останалите държави-членки и предоставят тази информация в Интернет на разположение на обществеността.
  3. Референтните центрове могат да бъдат учредени като мрежа, състояща се от отделни субекти, при условие че са възложени всички задачи, изброени в параграф 1, за всички съответни дейности, които се провеждат в засегнатите държави-членки.

За изпълнението на една или повече от тези задачи държавите-членки могат да определят структура, която се намира извън тяхната територия.

Член 18

Свидетелство за квалификация

1. За целите на член 7 държавите-членки определят компетентния орган, отговарящ за:
  - a) осигуряване наличието на курсове за обучение на персонала, участващ в умъртвяването и свързаните операции;
  - б) издаване на свидетелства за квалификация, удостоверяващи успешното полагане на независим краен изпит; тематичните области, които са част от този изпит, отговарят на съответните категории животни и съответстват на операциите, изброени в член 7, параграф 2, и на тематичните области, изложени в приложение IV;

- в) одобряване на учебни програми, съответстващи на курсовете, посочени в буква а), и на съдържанието и условията за провеждане на изпита, посочен в буква б).
2. Компетентният орган може да прехвърли правата за организиране на курсовете и крайния изпит и за издаване на свидетелство за квалификация на отделна структура или субект, като тази структура или субект:
- а) притежава необходимите за това експертни умения, персонал и оборудване;
  - б) е независим/а и няма конфликт на интереси по отношение на издаването на свидетелствата за квалификация;
  - в) е акредитиран/а от референтния център.

Подробната информация относно тези структури или субекти се предоставя на разположение на обществеността, по-специално в Интернет.

3. В свидетелствата за квалификация се посочват категориите животни и вида операции, изброени в член 7, параграфи 2 или 3, за които важат.

Валидността на свидетелствата за квалификация не надхвърля период от пет години.

4. Държавите-членки признават свидетелствата за квалификация, издадени в друга държава-членка.
5. Държавите-членки могат да признават дипломи, издадени като свидетелства за квалификация за други цели, в случай че издаването им е осъществено в условия, съответстващи на условията, посочени в настоящия член.

ГЛАВА VI

Неспазване на условията, санкции и изпълнителни правомощия

Член 19

Неспазване на условията

За целите на член 54 от Регламент (ЕО) № 882/2004 компетентният орган може, по-специално:

- а) да изисква от операторите да изменят техните стандартни оперативни процедури, и по-специално да забавят или преустановят производството;
- б) да увеличава честотата на процедурите за мониторинг, посочени в член 13;

- в) да отнема свидетелства за квалификация от персонал, демонстриращ недостатъчно знания или осведоменост относно задачите му;
- г) да прекратява временно или да отнема акредитацията на структури и субекти, акредитирани в съответствие с член 17, параграф 1, буква д).

Член 20

Санкции

Държавата-членка определя правилата относно санкциите, приложими при нарушение на разпоредбите на настоящия регламент, и предприема необходимите мерки за гарантиране на прилагането им. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. Държавите-членки нотифицират Комисията за тези разпоредби не по-късно от [1 януари 2011 г.], като я нотифицират незабавно и за всяко последващо изменение, отнасящо се до тези разпоредби.

Член 21

Правила за прилагане

Всякакви подробни правила, необходими за прилагането на настоящия регламент, включително за клането или умъртвяването на риба, могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 22, параграф 2.

Член 22

Процедура с участието на комитет

1. Комисията се подпомага от Постоянния комитет по хранителната верига и здравето на животните, създаден с член 58 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета.
2. Когато се прави позоваване на настоящия параграф, се прилагат членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО.

Срокът, посочен в член 5, параграф 6 от Решение 1999/468/ЕО, се определя на три месеца.

3. Комитетът приема свой процедурен правилник.

ГЛАВА VII

Заклучителни разпоредби

Член 23

Отмяна

1. Директива 93/119/ЕИО се отменя.

За целите на член 24, параграф 1 от настоящия регламент продължават да се прилагат следните разпоредби на Директива 93/119/ЕИО:

- а) Приложение А:
  - i) параграф 1 от раздел I;
  - ii) параграф 1 и втората фраза от параграф 3 и параграфи 6, 7 и 8 от раздел II;
- б) Приложение Б, параграф 1;
- в) Приложение В, параграфи 3.А.2, 3.Б.4 и параграфи 4.2 и 4.3 от раздел II;
- г) Приложение Е, параграф 4, буква а) и параграф 6, буква а) от раздел II.

2. Позоваването на отменената директива се тълкува като позоваване на настоящия регламент.

Член 24

Преходни разпоредби

1. До 31 декември 2018 г. член 11, параграф 1 се прилага единствено за нови кланици или за всяка нова конструкция, разположение или оборудване, които попадат в обхвата на правилата, изложени в приложение II и които не са започнали да функционират преди датата на [прилагане/влизане в сила] на настоящия регламент.
2. До 31 декември 2014 г. държавите-членки могат да издават свидетелства за квалификация съгласно член 18, без полагане на изпит, на лицата, разполагащи със съответния непрекъснат професионален опит от минимум [десет] години.

Член 25

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от [1 януари 2011 г.].

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставен в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СПИСЪК НА МЕТОДИТЕ ЗА ЗАШЕМЕТЯВАНЕ И УМЪРТВЯВАНЕ И СВЪРЗАНИТЕ СПЕЦИФИКАЦИИ

(съгласно член 5, параграф 1)

Глава I — Методи

Таблица 1 — Механични методи

№	Наименование	Описание	Категория животни	Ключови параметри	Специални изисквания за някои методи — глава II от настоящото приложение
1	Пистолет с проникващ прихванат болт	Тежко и необратимо увреждане на мозъка, предизвикано от удара и проникването на прихванат болт.	Всички видове.	Място и посока на изстрела. Подходяща бързина и диаметър на болта в зависимост от размера и вида на животното.	Не се прилага.
2	Пистолет с непроникващ прихванат болт	Тежко увреждане на мозъка, предизвикано от удара на прихванатия болт, без да е осъществено проникване.	Преживни животни с тегло до 10 kg, птици и зайцевидни.	Място и посока на изстрела. Подходяща бързина и диаметър на болта в зависимост от размера и вида на животното.	Не се прилага.
3	Свободен изстрел с огнестрелно оръжие	Тежко и необратимо увреждане на мозъка, предизвикано от удара и проникването на един или повече куршуми.	Всички видове.	Място на изстрела. Сила на куршума.	Не се прилага.
4	Мацерация	Незабавно поразяване на цялото животно.	Пилета на възраст до 72 часа и оплодени яйца.	Максимален размер на вкарваната партида. Мярка за предотвратяване на	Точка 1.

				претоварването.	
5	Пречупване на вратните прешлени	Ръчно опъване и извиване на шията, предизвикващо мозъчна исхемия.	Птици с тегло до 3 kg.	Не се прилага.	Точка 2.

Таблица 2 — Електрически методи

№	Наименование	Описание	Категория животни	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Самостоятелно зашеметяване на главата чрез електрошок	През мозъка се прокарва ток, предизвикващ форма на генерализирана епилепсия на електроенцефалограмата (ЕЕГ).	Всички видове.	<p>Минимална сила на тока (А или mA)</p> <p>Минимална мощност (V).</p> <p>Максимална честота (Hz).</p> <p>Минимално време на излагане.</p> <p>Максимален интервал (s) между зашеметяването и клането.</p> <p>Честота на калибриране на оборудването.</p> <p>Оптимизиране на текущия ток.</p> <p>Предотвратяване на електрошока преди зашеметяване.</p>	Точка 3.

2	Цялостно умъртвяване чрез електрошок	През тялото се прокарва ток, предизвикващ едновременно форма на генерализирана епилепсия на ЕЕГ (зашеметяване) и фибрилация или спиране на сърцето (умъртвяване).	Всички видове, с изключение на агнета или прасенца с живо тегло под 5 kg и говеда.	<p>Минимална сила на тока (А или mA)</p> <p>Минимална мощност (V).</p> <p>Максимална честота (Hz).</p> <p>Минимално време на излагане.</p> <p>Честота на калибриране на оборудването.</p> <p>Оптимизиране на текущия ток.</p> <p>Предотвратяване на електрошока преди зашеметяване.</p>	<p>Точка 3.</p> <p>Точка 4 за лисици и чинчили.</p>
3	Електрически ток във водна баня	През цялото тяло се прокарва ток във водна баня, предизвикващ едновременно форма на генерализирана епилепсия на ЕЕГ (зашеметяване) и евентуално фибрилация или спиране на сърцето (умъртвяване).	Птици.	<p>Свеждане на болката при окачване до минимум.</p> <p>Оптимизиране на текущия ток.</p> <p>Максимална продължителност на окачването преди водната баня.</p> <p>Потапяне на птиците до основата на крилете.</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането при честота над 60 Hz.</p>	Точка 5.

Таблица 3 — Методи с използване на газ

№	Наименование	Описание	Категория животни	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото
---	--------------	----------	-------------------	-------------------	---

					приложение
1	Висока концентрация на въглероден двуокис	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 30 % въглероден двуокис.	Свине, птици и животни, отглеждани за добив на кожа.	Концентрация на въглероден двуокис. Продължителност на излагането. Максимален интервал между зашеметяването и клането (свине).	Точка 6. Точка 7 за птиците.
2	Ниска концентрация на въглероден двуокис	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща под 30 % въглероден двуокис.	Свине и птици.	Концентрация на въглероден двуокис. Продължителност на излагането. Максимален интервал между зашеметяването и клането в случай на зашеметяване (свине).	Точка 7 за птиците.
3	Инертни газове	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от инертни газове като аргон и азот, съдържаща под 2 % кислород.	Свине и птици.	Концентрация на кислород. Продължителност на излагането. Максимален интервал между зашеметяването и клането в случай на зашеметяване (свине).	Точка 7 за птиците.
4	Въглероден окис (чист източник)	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 4 % въглероден окис.	Животни, отглеждани за добив на кожа, и прасенца.	Качество на източника на газа. Концентрация на въглероден окис. Продължителност на излагането. Температура на газа.	Точка 8.
5	Въглероден окис в	Излагане на животни в съзнание на смес от газове, съдържаща над 1 % въглероден окис в комбинация	Животни, отглеждани за добив на кожа.	Концентрация на въглероден окис.	Точка 8.

	комбинация с други газове	с други токсични газове.		Продължителност на излагането. Температура на газа. Филтриране на машинно произведен газ.	Точка 9.
--	---------------------------	--------------------------	--	---	----------

Таблица 4 — Други методи

№	Наименование	Описание	Категория животни	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Поставяне на смъртоносна инжекция под ветеринарен контрол	Загуба на съзнание и чувствителност, последвана от необратима смърт, предизвикана от инжектиране на ветеринарни препарати.	Всички видове.	Не се прилага.	Не се прилага.

Глава II — Специални изисквания за някои методи

1. Мацерация

Методът осигурява незабавна мацерация и смърт на животните.

2. Пречупване на вратните прешлени

Методите за пречупване на вратните прешлени не се прилагат на повече от петдесет животни дневно.

3. Самостоятелно зашеметяване на главата чрез електрошок

3.1 При прилагане на самостоятелно зашеметяване на главата чрез електрошок електродите обхващат мозъка на животното.

3.2 Самостоятелното зашеметяване на главата чрез електрошок се осъществява в съответствие с определената в таблица 1 минимална сила на тока.

Таблица 1 — Минимална сила на тока при самостоятелно зашеметяване на главата чрез електрошок

Категория животни	Говеда на възраст 6 или повече от 6 месеца	Говеда на възраст под 6 месеца	Овце и кози	Свине	Пилета	Пуйки
Минимална сила на тока	1,28 А	1,25 А	1,00 А	1,30 А	240 mA	400 mA

4. Цялостно умъртвяване чрез електрошок

4.1 Овце, кози и свине.

Минималната сила на тока при цялостно умъртвяване чрез електрошок е 1 ампер за овцете и 1,30 ампера за свинете.

4.2 Лисици

Електродите трябва да се поставят в устата и ректума при сила на тока от минимум 0,3 ампера и минимална мощност 110 волта в продължение на най-малко три секунди.

4.3 Чинчили

Електродите трябва да се поставят от ухото до опашката при сила на тока от минимум 0,57 ампера за минимум 60 секунди.

5. Зашеметяване на птици чрез електрически ток във водна баня

5.1 Животните не се окачват, ако са твърде малки за оборудването за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня или ако съществува вероятност

окачването да намали или увеличи изпитваната болка (напр. ранени животни). В тези случаи те се умъртвяват по алтернативен метод.

- 5.2 Преди окачването на живи птици за двата крака халките се мокрят.
- 5.3 Зашеметяването чрез електрически ток във водна баня се осъществява в съответствие с минималната сила на тока, определена в таблица 2, а животните се излагат на този ток за минимална продължителност от най-малко четири секунди.

Таблица 2 — Изисквания във връзка с електричеството по отношение на оборудването за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня

Честота (Hz)	Пилета	Пуйки	Патици и гъски
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA
От 200 до 400 Hz	150 mA	400 mA	Не е разрешено
От 400 до 1500 Hz	200 mA	400 mA	Не е разрешено

6. Висока концентрация на въглероден двуокис (над 30 %)

Не трябва да има животни, показващи признаци на съзнание или чувствителност след излагане с продължителност 30 секунди.

7. Висока и ниска концентрация на въглероден двуокис, използване на инертни газове или комбинация от такива смеси от газове при птиците

При никакви обстоятелства газовете не може да нахлуват в камерата или на мястото, където се намират птиците за зашеметяване или умъртвяване, по начин, който би могъл да доведе до изгаряния или възбуда чрез замръзване или липса на влага.

8. Въглероден окис (чист източник или в комбинация с други газове) при животни, отглеждани за добив на кожа

- 8.1 Животните са под визуално наблюдение по всяко време.
- 8.2 Те се вкарват едно по едно и преди да се вкара следващото животно, се проверява дали предходното е в безсъзнание или мъртво.
- 8.3 Животните трябва да останат в камерата до смъртта им.

9. Въглероден окис в комбинация с други газове при животни, отглеждани за добив на кожа

- 9.1 Машинно произведен газ, който е специално приспособен за тази цел, може да се използва, при условие че пробите покажат, че използваният газ:
- а) е охладен в необходимата степен;
  - б) е филтриран в необходимата степен;

в) не съдържа никакви дразнещи частици или газове.

9.2 Животните не се вкарват в камерата, преди да бъде достигната минималната концентрация на въглероден окис.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

КОНСТРУКЦИЯ, РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ОБОРУДВАНЕ НА КЛАНИЦИТЕ

(съгласно член 11)

- 1. Всички видове съоръжения за настаняване**
  - 1.1 Вентилационните системи се проектират, конструират и поддържат, така че да се осигури постоянно хуманно отношение към животните, като се вземе предвид очаквания диапазон от климатични условия.
  - 1.2 При необходимост от механични средства за вентилация трябва да се предвидят резервни съоръжения за спешни случаи при техническа неизправност.
- 2. Съоръжения за настаняване на животни, които не се доставят в контейнери**
  - 2.1 Кошарите, коридорите и пистите се проектират и изграждат, така че:
    - а) животните да се движат свободно в необходимата посока, като използват обичайното си поведение и без да се разсейват;
    - б) свинете и овцете да се движат една до друга, с изключение на пистите, водещи до оборудването за фиксиране.
  - 2.2 Системата за поене се проектира и конструира, така че животните да имат достъп до чиста вода по всяко време, без да се нараняват или да ограничават движенията си.
  - 2.3 Трябва да има на разположение кошара за изчакване с издигнат под и здрави прегради, разположена между кошарите за държане и пистата, водеща до пункта за зашеметяване, за да се гарантира равномерно зареждане с животни за зашеметяване и умъртвяване, както и да се избегне необходимостта персоналът, извършващ манипулации, да подкарва животните от кошарите за държане. Кошарата за изчакване се проектира, така че животните да не се заклещват или смачкват.
  - 2.4 Подът се изгражда, така че да се сведе до минимум опасността животните да се подхлъзнат, да паднат или да наранят лапите си.
- 3. Оборудване и съоръжения за фиксиране**
  - 3.1 Оборудването и съоръженията за фиксиране се проектират и изграждат с оглед:
    - а) оптимизиране на прилагането на методите за зашеметяване или умъртвяване;
    - б) предотвратяване на нараняванията или контузиите на животните;

- в) свеждане до минимум на борбата и виковете при фиксиране на животните.
- 3.2 Боксовете за фиксиране, използвани във връзка с употребата на пистолет с прихванат болт, се оборудват със съоръжение, ограничаващо както страничните, така и вертикалните движения на главата на животното.
- 3.3 Не се използват системи за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното.
- 4. Оборудване за зашеметяване чрез електрошок**
- 4.1 Оборудването за зашеметяване чрез електрошок се окомплектова с устройство за подробно регистриране на ключовите параметри във връзка с електричеството за всяко зашеметено или умъртвено животно.
- 4.2 Електрическите уреди осигуряват наличие на постоянен ток.
- 5. Оборудване за зашеметяване във водна баня**
- 5.1 Линията за окачване се проектира и разполага, така че окачените на нея птици да не бъдат възпирани и животните да се смущават в минимална степен.
- 5.2 Линията за окачване трябва да бъде леснодостъпна по цялата ѝ дължина до мястото, където влиза в съоръжението за попарване, в случай че се наложи преместване на животните от кланичната линия.
- 5.3 Размерът и формата на металните халки се съобразяват с размера на краката на птиците за клане, за да може да се осигури контакт с електрическия ток, без да се причинява болка.
- 5.4 Оборудването за зашеметяване във водна баня се окомплектова с електрически изолирана входна рампа и се проектира и поддържа, така че да се предотврати прекалено големият приток на вода на входа.
- 5.5 Електродите в оборудването за зашеметяване във водна баня трябва да бъдат разположени по цялата дължина на водната баня. Водната баня се проектира и поддържа, така че когато минават над водата куките да бъдат в постоянен контакт със заземения триещ лост.
- 5.6 За успокояване на птиците се изгражда система, свързана с гърдите им, от мястото на окачване до мястото на влизане на птиците в съоръжението за зашеметяване във водна баня.
- 5.7 Водните бани се захранват с постоянен ток.
- 5.8 Осигурява се достъп до оборудването за зашеметяване във водна баня, за да бъде възможно обезкръвяването на зашеметени птици, които са останали във водната баня поради повреда или забавяне в линията.
- 6. Оборудване за зашеметяване на прасета с газ**

- 6.1 Газовите камери и оборудването, използвано за превозването на животните през тях, се проектират и изграждат с оглед:
- а) оптимизиране прилагането на зашеметяването с газ;
  - б) предотвратяване на нараняванията или контузиите на животните;
  - в) свеждане до минимум на борбата и виковете при фиксиране на животните.
- 6.2 Газовата камера е оборудвана, така че да измерва, отчита и записва концентрацията на газа и времето на излагане, и да дава сигнално предупреждение, което се вижда и чува ясно, в случай че концентрацията на газа спадне под необходимото ниво.
- 6.3 Газовата камера и механизмът за придвижване се проектират и изграждат, така че на всеки етап от зашеметяването да бъде възможно да се осъществява визуална инспекция.
- 6.4 Газовата камера се проектира, така че дори при максимално допустимия капацитет животните да могат да лежат, без да се притискат.
- 7. Оборудване за зашеметяване на птици с газ**
- 7.1 Точки 6.1. и 6.2 се прилагат за оборудването за зашеметяване на птици с газ.
- 7.2 Съоръженията за птици се проектират и изграждат, така че животните да се превозват до газовите смеси в кошове, без да се разтоварват.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ОПЕРАТИВНИ ПРАВИЛА ЗА КЛАНИЦИ

(съгласно член 12)

1. Пристигане, преместване и манипулации с животните

1.1 Условието за хуманно отношение към всяка партида животни се оценяват системно от служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, или от лице, докладващо пряко на същия служител, за да се установят приоритетите, по-специално чрез определяне на това кои животни имат специфични нужди, свързани с хуманното отношение към тях, и какви са съответните мерки, които трябва да бъдат предприети.

1.2 Животните трябва да се разтоварят възможно най-бързо след пристигането им и да се заколят след това без ненужно закъснение.

При птиците и зайцевидните общото време за транспортиране, събрано с времето между разтоварването и клането, не трябва да бъде повече от 12 часа.

При бозайниците, с изключение на зайцевидните, общото време за транспортиране, събрано с времето между разтоварването и клането, не трябва да бъде повече от:

- а) 19 часа за неотбитите животни;
- б) 24 часа за едногопитни и свине;
- в) 29 часа за преживни животни.

След изтичане на тези срокове животните трябва да се настанят и нахранят и след това да получават умерено количество храна през подходящи интервали. В тези случаи животните получават съответно количество материал за оформяне на леговище или друг подобен материал, гарантиращ съответното за вида и броя на засегнатите животни удобство. Този материал трябва да осигури подходящо абсорбиране на урината и фекалиите.

1.3 С контейнерите, в които се транспортират животните, трябва да се борави внимателно, и по-специално те не трябва да се хвърлят или изпускат.

1.4 Ако контейнерите са поставени един върху друг, се вземат необходимите предпазни мерки:

- а) за ограничаване попадането на урина и фекалии върху намиращите се отдолу животни;
- б) за гарантиране стабилността на контейнерите;
- в) за гарантиране на това, че не се възпрепятства вентилацията.

- 1.5 При клането на неотбитите животни, кърмещите млечни животни, родилите по време на същия ден женски или доставените в контейнери животни се дава предимство пред останалите животни. Ако това не е възможно, се предприемат мерки за облекчаване на страданията им, по-специално чрез:
- а) доене на млечни животни на интервали, не по-големи от 12 часа;
  - б) осигуряване на подходящи условия за сучене и хуманно отношение към новородените животни, в случай че някое женско животно роди;
  - в) осигуряване на вода за доставените в контейнери животни.
- 1.6 Бозайниците, с изключение на зайцевидните, които след разтоварване не се водят директно на мястото за клане, трябва да разполагат по всяко време с питейна вода от подходящи съоръжения.
- 1.7 Забранява се:
- а) удрянето или ритането на животните;
  - б) натискането на която и да било особено чувствителна част на тялото по начин, предизвикващ болка или страдание, които могат да бъдат избегнати;
  - в) вдигане или влачене на животните за главата, ушите, рогата, краката, опашката или козината, или боравене с тях по начин, причиняващ болка или страдание, които могат да бъдат избегнати;
  - г) използването на остени или други остри инструменти.
- 1.8 Използването на електрошокови инструменти се избягва, доколкото е възможно. При всички случаи такива инструменти се използват само при възрастни говеда и свине, които отказват да се движат, и само когато има място да се придвижват напред. Електрошокът не трябва да продължава повече от една секунда, трябва да бъде на съответния интервал от време и трябва да се прилага само върху мускулите на задните крайници. Електрошокът не трябва да се използва многократно, ако животното не реагира.
- 1.9 Животните не се завързват за рогата, разклоненията на рогата, ноздрите или двата крака. Когато се налага животните да бъдат завързани, въжетата, връзките или другите използвани средства трябва да бъдат:
- а) достатъчно здрави, за да не се скъсат;
  - б) такива, че в случай на необходимост животното да може да лежи, да яде и пие;
  - в) направени така, че да се избегне всякаква опасност от задушаване или нараняване и да бъде възможно бързото освобождаване на животните.
2. **Допълнителни правила за бозайници в съоръжения за настаняване (с изключение на зайцевидни)**

- 2.1 Всяко животно разполага с достатъчно пространство, за да може да се изправя, да ляга и да се обръща.
- 2.2 Животните се държат на сигурно място за настаняване и се вземат мерки, за да не избягат или да не ги нападнат хищници.
- 2.3 Във всеки работен за кланицата ден, преди да пристигнат животните се приготвят изолационни кошари за животните, изискващи специални грижи, които трябва да са готови за непосредствена употреба.
- 2.4 Общото и здравословното състояние на животните в съоръжения за настаняване се проверява редовно от служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, или от лице със съответната квалификация.

3. Обезкръвяване на животни

- 3.1 Когато зашеметяването, окачването, повдигането и обезкръвяването на животните се извършват от едно лице, това лице трябва да извършва всичките операции последователно върху едно животно, преди да пристъпи към извършването на която и да е от тях върху друго животно.
- 3.2 Когато методът на зашеметяване не води до умъртвяване на животното, се прекъсват системно двете каротидни артерии или съдовете, от които излизат.
- 3.3 Птиците не трябва да се колят с автоматични ножове, освен в случай че е възможно да се гарантира, че те действително са прекъснали кръвоносните съдове. Ако ножовете не са ефективни, птицата се умъртвява незабавно.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ДЕЙНОСТИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРОВЕРКА НА КВАЛИФИКАЦИЯТА

(съгласно член 18)

Кланични операции, изброени в член 7, параграф 2	Тематични области за проверка на квалификацията
Всички операции, изброени в член 7, параграф 2, букви а)–е).	Поведение на животните, страдание на животните, съзнание и чувствителност, стрес при животните.
а) манипулации и грижа за животните, преди да бъдат фиксирани;	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните.
б) фиксиране на животните с цел зашеметяване или умъртвяване;	
в) зашеметяване на животните;	Практически аспекти на техниките за зашеметяване. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Поддръжка на оборудването за зашеметяване и/или умъртвяване.
г) оценка на ефективното зашеметяване;	Мониторинг на ефективността на зашеметяването. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване.
д) окачване или повдигане на живи животни;	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните.
е) обезкръвяване на живи животни.	Мониторинг на ефективността на зашеметяването. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване.